

GINOP-6.2.3-17-2017-00009

**„A SZAKKÉPZÉSI INTÉZMÉNYRENDSZER ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSE”
A PÁPAI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM TAGINTÉZMÉNYEIBEN**

**Pápai Szakképzési Centrum
Reguly Antal Szakképző Iskolája
és Kollégiuma**

**Kompetencia alapú képzésekben bevezetett új
tananyagok, módszertanok
anyanyelvi kompetencia**

Készítette:

Jánossy Bernadett

Zirc, 2020. 06. 18.





**PÁPAI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM REGULY ANTAL
SZAKKÉPZŐ ISKOLÁJA ÉS KOLLÉGIUMA**

KÖZÉP-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS MINŐSÉGI DÍJ

8420 Zirc Alkotmány u. 16.

Tel: 88/595-010

www.rszi-zirc.hu

Tel/fax: 88/595-020

iskola@rszi-zirc.hu



GINOP-6.2.3-17-2017-00009

„A SZAKKÉPZÉSI INTÉZMÉNYRENDSZER ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSE”
A PÁPAI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM TAGINTÉZMÉNYEIBEN

Pápai Szakképzési Centrum Reguly Antal Szakképző Iskolája és Kollégiuma

A KOMPETENCIA-ALAPÚ KÉPZÉSEKHEZ KIDOLGOZOTT ÚJ TANANYAGOK, MÓDSZERTANOK ANYANYELVI KOMPETENCIA

Készítette:

Jánossy Bernadett

Jóváhagyta:



Horváth Attila

igazgató

Zirc, 2020. 01. 31.

SZÉCHENYI 



MAGYARORSZAG
KORMANYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

I. Helyzetelemzés

1. Az intézmény bemutatása

A Pápai Szakképzési Centrum Reguly Antal Szakképző Iskolája és Kollégiuma a Bakony szívében, Zircen található. 1952-től a Zirci Ciszterci Apátság épületében folyt a tanítás egészen 1995-ig, amikor elkészült az Alkotmány utcában az az épület, amelyben az iskola jelenleg is működik. Komplex oktatási létesítménnyé vált azáltal, hogy 2002-ben felépült mellette először a kollégium, majd 2003-ban a tornaterem épülete is. 1995-ben az iskola új neve Reguly Antal Szakképző Iskola lett. Miután 2015. június 30-án a Pápai Szakképzési Centrum tagintézménye lett, új nevet vett fel: Pápai Szakképzési Centrum Reguly Antal Szakképző Iskolája és Kollégiuma.

A Tanműhely az Alkotmány úti épülettől mintegy 2 km-re fekszik Zirc határában. A közlekedés a 2 épüleategység között a 82-es főúton történik. A Kollégium 120 férőhelyes épület, ahol iskolánk és a zirci III. Béla Gimnázium, Művészeti Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola tanulói számára biztosítunk szállást.

Az iskola felszereltsége az oktatási feladatoknak megfelel: a tantermek nagy része rendelkezik interaktív táblával, a tanárok jelentős része pedig lappal. A gyakorlati képzéshez szükséges eszközök szintén rendelkezésre állnak. A színvonalas szakmai képzés biztosítása érdekében többek között CNC géppel bővült a Tanműhely. Folyamatosan zajlanak felújítások, elsődlegesen az állagmegóvás érdekében. 2018-ban történt a kollégium nyílászáróinak a cseréje, 2019-ben a főépületre napkollektorok kerültek. A tantermeket folyamatosan felújítjuk a falak festésével, berendezésekkel, pályázati úton nyert technikai eszközökkel.

Iskolánk pedagógiai tevékenységét több elismeréssel jutalmazták. A COMENIUS I. programban végzett tevékenységünkért Közoktatás Minőségért Díjat kaptunk 2002-ben. 2005-ben pedig Regionális Minőségi Díjat és a Közoktatás Minőségéért elismerő oklevelet. 2016-ban iskolánk elnyerte az Ökoiskola címet.



Intézményünknek 66 dolgozója van, ebből 59 vesz részt aktívan az iskola mindennapi életében, 1 fő félállásban látja el a munkát.¹ (7 kolléga tartósan van távol.) Közismeretet 12, szakmai elméletet 11 és szakmai gyakorlatot 5 fő tanít. Gyakorlati oktatók hiányában az elméleti oktatást végzők látják el a gyakorlati oktatási feladatok egy részét. A szervezeti egységeknek külön vezetője van, így a kollégiumnak és a gyakorlati oktatásnak is. Az intézmény vezetőjét rajtuk kívül még 2 igazgatóhelyettes segíti munkájában. A pedagógusok legnagyobb része középkorú, pályakezdő kolléga egy van a tantestületben. A legnagyobb problémát többek között a szakmai tanárok hiánya jelenti. Gondot jelent a természettudományi tantárgyak és a testnevelés órák szakszerű ellátása is. A tanulók és a pedagógusok létszámát tekintve is kis iskola, ebből következően nagy a dolgozók leterheltsége.

2. Iskolánk tanulói

Iskolánk beiskolázási körzete elsősorban Zirc és környéke. Vannak tanulóink a megye más, olykor távolabbi településeiről is, valamint más megyékből (Fejér megye, Győr-Moson-Sopron megye). Mivel a nagy részük bejáró és a távolsági buszközlekedéshez kötött az idejük, ezért nehéz őket tanítási időn kívüli elfoglaltságra, délutáni tevékenységbe bevonni.

Diákjaink gyenge tanulmányi eredménnyel kerülnek iskolánkba. Többnyire hátrányos helyzetű családban élnek, szociokultúrájuk rossz. Alacsony az értelmiségi és magas a munkanélküli szülők száma. Diákjaink a tanulásban motiválatlanok, segítséget, támogatást otthonról nem kapnak kevés kivételtől eltekintve. Ezért kiemelten fontos feladatunk segíteni tanulóinkat a tanulásban, a szocializációban, a sikeres életkezésben.

Iskolánk tanulólétszáma évről évre folyamatosan csökken. Részben ennek következményeként képzési formák, szakmák tanítása szűnt meg iskolánkban.

A 3+2 éves szakközépiskolai képzésben a tanulók három év alatt szerezhethetnek szakmát, ezt követően ráépüléssel lehetőségük van két év alatt érettségi bizonyítványt szereznii. Szakképzési Hídprogram keretében minden évben tanulnak diákjaink. 2 éves tanulmányaik végeztével a

¹ 2019. október 01-jei állapot.



sikeres szakmunkásvizsga teljesítésével részsakképesítést szereznek. Esti oktatáson szállítmányozási ügyintéző, CNC gépkezelő szakmára lehet jelentkezni.

Iskolánk tanulólétszáma évek óta folyamatosan csökken. Részben ennek következményeként képzési formák, szakmák tanítása szűnt meg iskolánkban. Jelenleg 10 OKJ-s szakma képzése folyik nappali rendszerű képzésben. Mára a tanulói létszám kritikus, 300 fő alatt van. A negatív tendencia megállni látszik. Most még (a bevezetés előtt) nem látható tisztán, hogy a köznevelés rendszerének az átalakítása, az új szakképzési törvény bevezetése mennyiben változtatja meg ezt a helyzetet.

| Szakközépiskola | Szakképzési Hídprogram | Esti/KKv felnőttoktatás | Összesen |
|-----------------|------------------------|-------------------------|------------|
| 205 fő | 9 fő | 67 fő | 281 |

1. sz. ábra 2018/2019-es tanév október 1-i tanulói létszáma (saját szerkesztés)

| Hátrányos helyzetű | Halmozottan hátrányos helyzetű | Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül | Védelemben vett | Sajátos nevelési igényű | Beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal küzdő | Tartós beteg |
|--------------------|--------------------------------|--|-----------------|-------------------------|--|--------------|
| 0 fő | 8 fő | 12 fő | 0 fő | 41 fő | 26 fő | 3 fő |

2. sz. ábra 2018/2019-es tanévben az október 1-i tanulói helyzet (saját szerkesztés)

Az 1. és 2. ábrán jól látható, hogy az esti felnőttoktatásban, azaz munka mellett tanuló diákjaink kivételével 214 tanulóból 41 SNI-s, azaz a diákok közel 1/5-e. A szakképzési Hídprogramban tanuló 9 fő magas létszáma elsősorban nem iskolánkról, hanem az alapkörű oktatást be nem fejezők magas számáról tanúskodik.

E két ábrából is látható, mennyire heterogén iskolánk, mennyire változatos tanulóink életkora.

| Szakközépiskola | Szakképzési Híd-program | Esti/KKv felnőttoktatás | Összesen |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|------------|
| 209 fő | 11 | 58 | 278 |

3. sz. ábra 2019/2020-as tanév október 1-i tanulói létszáma (saját szerkesztés)

Az 1. és a 3. ábra összehasonlításából látható, hogy a tanulói létszám csökkenése nem az általános iskolából beiratkozottak csökkenő számának az eredménye. Ellenkezőleg, a beiskolázási adatok egyenletesek. A létszámváltozás az esti képzés iránti kisebb mértékű érdeklődésnek a következménye.

| | | | | | | |
|--------------------|--------------------------------|--|-----------------|-------------------------|--|----------------|
| Hátrányos helyzetű | Halmozottan hátrányos helyzetű | Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül | Védelemben vett | Sajátos nevelési igényű | Beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal küzdő | Tartósan beteg |
| 4 fő | 15 fő | 10 fő | 0 fő | 35 fő | 36 fő | 5 fő |

4. sz. ábra 2019/2020-as tanévben az október 01-i tanulói helyzet

A csökkenő tanulói létszám ellenére egyre több diákunknak rossz a szociális-családi helyzete. A tavalyi 21 fős 9/2. osztályban 1 tartósan beteg, 5 beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal küzdő és 7 sajátos nevelési igényű tanuló járt.

| 2017/2018 | | 2018/2019 | | 2019/2020 |
|---------------------|------------|---------------------|------------|---------------------|
| október 1-i állapot | tanév vége | október 1-i állapot | tanév vége | október 1-i állapot |
| 316 fő | 252 fő | 281 fő | 264 fő | 278 fő |

5. sz. ábra Tanulói létszám alakulása

Az 5. sz. ábra mutatja azt a folyamatot, hogy az elmúlt két tanév végének tanulói létszáma noha évről évre nő, a tanévkezdés létszámához képest mégis csökken. 2017 októberében a beiratkozottak száma 316 tanuló volt. Ehhez a számhoz képest 2019 szeptemberében lényegesen, 38 fővel kevesebben iratkoztak iskolánkba.

A 2019/2020-as tanévben 21 osztály, 3 közismereti, 2 osztályfőnöki és 2 szakmai munkaközösség működik iskolánkban. A szakképzési Hídprogram keretében 2 évfolyamon tanulnak a diákok. Az induló 9. évfolyam kivételével alacsony létszámúak az osztályok, mely a tanórai munkához ideális feltételt jelent. A 2. és a 4. táblázat adatai azonban azt is mutatják, hogy iskolánkban nagy jelentősége van a nevelő-fejlesztő tevékenységnek is. Ez pedig azt jelenti, hogy a pedagógiai munka nem csupán a tananyag leadását jelenti, hanem a diákokkal, munkatársakkal folytatott folyamatos kommunikációt is.



3. Felmentések

A 2019/2020-as tanévben (2019. október 01-jei állapot) összesen 30 tanuló rendelkezik valamilyen tantárgyi felmentéssel: a helyesírás értékelése, a tananyag csökkentése, az idegen nyelv értékelése vagy minden közismereti tárgy értékelése alól. Ez utóbbiak a másodszakmások. Rajtuk kívül 25 fő szintén kapott felmentést többnyire a helyesírás értékelése alól.

Pályaválasztási nyílt napokon a szakmák bemutatása során kiemelten fontos feladat felhívni a leendő 9. osztályosok és szüleik figyelmét nemcsak a bemeneti (pl. pályaalkalmasság), hanem a kimeneti követelményekre. 8. osztályos jelentkezésnél, illetve már korábban (a felső tagozat megkezdésekor) tudatosítani kell a diákokban azt, hogy milyen hátránnyal jár az idegen nyelv tanulása és értékelése alóli felmentés (szakmai tantárgyak vonatkozásában, szakmai idegen nyelv tanulása esetén). Iskolánkban a vendéglátós szakmák (szakács, cukrász) valamint az eladó esetében kivétel nélkül mindegyiknél szakmai vizsgatantárgy az idegen nyelv.

Gyakori jelenség, hogy általános iskolában az idegen nyelv tanulása és értékelése alól felmentést kap a diák, mivel azonban a vendéglátós szakmák vizsgatárgya a szakmai idegen nyelv, ezért ez a felmentés nem vehető figyelembe a középiskolai tanulmányok és a szakmai vizsga során.

4. A tanév szervezése

A tantárgyfelosztás során átlagadatokkal történik a tanév előkészítése. Nehezen prognosztizálható, hány tanuló jelentkezik iskolánkba. A 2019. augusztusi pótbeiratkozást követően 1,5-szer többen kezdték meg tanulmányaikat a 9. évfolyamon, mint ahogy azt a június beiratkozást követően terveztük. Ennek következtében 30 fős osztálylétszám alakult a 9/3. osztályban. A tanóra szervezése, a tanórai fejlesztés szempontjából ez túlságosan magas létszám – a tanulók pedig rendkívül gyenge képességűek. Lemorzsolódás szempontjából 9. évfolyamon a magas osztálylétszám jelenti a legnagyobb problémát, ezt a helyzetet tovább rontja a diákok eltérő képessége, a motiváció hiánya. Heti 2-2 tanóra matematika valamint



kommunikáció – magyar nyelv és irodalom (továbbiakban KOMA) tantárgy esetében 45 perc keretei között a fejlesztő foglalkozás, a tanuló megtartása igazi kihívás.

9. évfolyamon egy tanulócsoporton belül gyakran megtalálható a 18-20 éves és az általános iskolából kikerülő 14 éves tanuló. A heterogenitásnak sok összetevője van, leggyakoribb esetei iskolánkban a következők:

- általános iskolát végzett, középiskolába felvételt nyert tanuló (14 évesen)
- rosszul választott szakmát, ezért újat választ, vagyis megint 9. évfolyamos (15-18 évesen)
- nem tudta teljesíteni a tanév követelményeit, ezért megint 9. évfolyamos (15-16 évesen)
- elvégzi a Szakképzési Hídprogramot és ezt követően tanul szakmát (16-17 évesen)
- második szakmát tanul (17-18 évesen)

9. évfolyamon problémát jelent a tanórai magatartás. A tanórai szituáció az egyik kedvelt terepe a serdülőkori sajátosságokból következően a viszonyok kialakításának, az osztályhierarchia felépítésének. A tanár-diák kommunikáció mutatja meg az erőviszonyokat. Ezeknek a csatáknak a hangadók a főszereplői, a csendesebbek megfigyelnek. Végül ők azok, akik igazán vesztesékként kerülnek ki, mert nem akarnak céltáblává válni. Tudásukat, képességüket tehát nehéz feltérképezni, és ilyen keretek között fejleszteni.

A képességek fejlesztésében tehát nemcsak egy-egy terület fejlesztése, a tananyag közvetítése, hanem a nevelő munka is nagy jelentőséggel bír. Feladat a célirányos képességfejlesztés mellett az együttműködés kultúrájának a kialakítása is.

II. A Pályázat szövegrésze a felzárkóztató órák vonatkozásában

„Kiemelten az alapkompenciák hiányában szenvedő tanulóknak kell olyan léptékben pótolni lemaradásaikat, hogy mindenki haladni tudjon a többiekkel, hogy ne nyomassa a lemaradás terhe őket. A tudásanyag átadásán kívül nagyon fontos eleme ennek a felzárkóztató foglalkozásnak az, hogy visszaadjuk a tanuló önbizalmát, a magába vetett hitét, úgy, hogy



sikerélményhez juttatjuk őket. Természetesen csoporton belül is akadnak különböző készség szintűek, így lesz, amikor a differenciál oktatást is alkalmazni kell. Az elmúlt tanévben az össz lemorzsolódott létszám több mint harminc százaléka kilencedik évfolyamos volt. Így nagy figyelmet kell fordítanunk erre a csoportra.”

III. A 2018/2019-es tanév gyakorlata

A GINOP-6.3-2.-17. keretében intézményünk a 2018/2019-es tanévben a kompetenciaterületekhez kapcsolódóan felzárkóztató foglalkozásokat szervezett matematika és KOMA tantárgyakból a 9. évfolyamon heti egy órában tanítási időn kívüli időben. A csoportszervezés szempontjából ezen tantárgyakból megíratott bemeneti mérés eredménye szolgált. Ez határozta meg ugyanis azt, hogy kinek mely területen voltak hiányosságai.

Gondot jelentett, hogy a napi 7 vagy 8 tanóra mellett még egy foglalkozáson jelen legyenek a tanulók, illetve előfordult, hogy akinek egy adott tantárgyból felzárkóztatásra kellett járnia, az még legalább egy vagy esetleg két tantárgyból is egyéni fejlesztésre szorult.

Problémát jelentett az is, hogy túlságosan magas létszámú csoport szerveződött, melyet tanulmányi téren is heterogenitás jellemezett. Mivel az évfolyamon egy-egy csoport alakult két tantárgyból, voltak, akiket hátráltatott a tanulás folyamatában az ismeretlenek jelenléte. Mindezeknek súlyos következménye lett: nem jártak folyamatosan felzárkóztató foglalkozásra a tanulók, nem valósulhatott meg folyamatában a fejlesztő tevékenység.

A foglalkozásokhoz új módszerek bevezetése, szemléletbeli változás társult.

IV. Az alapkompentenciák világa

1. A kompetencia fogalma

A kompetencia alkalmasság, képesség egy adott feladat ellátására, azaz ismeretek alkalmazási képességét jelenti. Tágabb értelemben egyfajta felkészültséget jelent különböző helyzetekben való hatékony cselekvésre, tehát tudásra, tapasztalatra épülő felkészültség, mely természetes, ezáltal hatékony tanulás során formálódik, fejlődik. A kompetenciák komponenseinek



tekinthetjük a képességeket, készségeket. Az alapkompenciaterületek közé tartozik: anyanyelvi, idegen nyelvi, matematikai, természettudományos, tanulási, szociális és állampolgári ismeretek, a vállalkozói, esztétikai és digitális kompetencia.

2. A készség- és képességfejlesztés az intézményben

A képesség az egyénben létező belső feltétel a cselekvés végrehajtására, egyfajta adottság, rátermettség. A készség az ismeretek különböző összefüggésekben történő alkalmazása. Fejlődése sok éves folyamat, az iskola (különösen az általános iskola) az alapkészségek fejlesztésének elsődleges helyszíne, ennek ellenére a készségek fejlődési mértéke az iskolába történő bekerüléssel nem változik, leginkább lelassul, esetleg leáll, végül a középiskolában áthidalhatatlanná válik a távolság a tanulók képessége és az elsajátítandó tananyag között. Az egy osztályba tartozó, azonos szakmát tanuló diákok között feloldhatatlanná válik a különbség a tanulmányok terén.

Szakmai tantárgyak tanítása-tanulása során elengedhetetlen az alapkészségek alkalmazása: a feladat, a tananyag értelmező elolvasása, a rendezett (és olvasható) íráskép, az alapműveletek, a számolás mechanikus alkalmazása. A tanulási problémák, kudarcok háttérben az előzőekben felsorolt területek hiányosságain túl a gondolkodási képességek fejletlensége is áll. Eltérés lehet a hatékony tanulástechnikák alkalmazása között is: mindenkinek más a tanulási stílusa: auditív, vizuális, mozgásos.

A tantervi tartalom szerepe jelentős a fejlesztésben. A tanterv a tananyag felsorolásán túl magának a fejlesztésnek is az eszköze. A tananyag kiválasztásakor szakmai, helyi (iskolai) szempontok kerülnek előtérbe. A helyi program megfogalmazása során tehát figyelembe kell venni a helyi elvárásokat. A kompetencialapú tervezésben nem a tananyagon, hanem a tanulón, a tanulói tevékenységen van a hangsúly.

Napjainkra a tanári szerep is megváltozott: nem az a kérdés, mit tanít a pedagógus egy adott tárgyból, hanem hogyan működik együtt a tanulás folyamatában a diákkal. Azaz a tanár nem leadja a tananyagot, hanem együtt dolgozik a tanítványaival vagy éppen a háttérből irányít. Szemléletváltásnak kell bekövetkeznie ezen a területen. Ebben a folyamatban a 7 évenkénti 120



órák kreditnek, a továbbképzéseknek, oktatási programoknak van jelentősége, iskolai szinten a műhelymunkának, az óralátogatásoknak (nemcsak vertikálisan, hanem horizontálisan). Vagyis az együtt gondolkodás, a tapasztalatcsere előmozdítja egy munkaközösség, egy nevelőtestület egységességét.

Szükség van az azonos tantárgyat tanítók együttműködő egyeztetésére a célok, követelmények, tananyag tekintetében. A tudatos tervezés egy újabb fokán az egymás melletti területek a tantervek strukturális elrendezése történik, a fejlesztő tevékenység kibontakoztatásához.

A tanmenet felülbírálata szakaszonként, visszacsatolások és visszajelzések folyamatos ismétlődésével történik.

Figyelembe kell venni a tanulók összetételét a csoporton belül (életkor, nemek aránya, közösségi helyzetük, érdeklődési körük), az előzetes tudást. A fejlesztést a folyamat akkor szolgálja hatékonyan, ha többszereplőssé válik, és az érintettek bevonásával történik (pedagógus – szülő – diák) már a tervezés is.

Az egyéni fejlettséghez, az egyéni különbségekhez igazodó differenciált tanításra van szükség. Minden életszakaszban más alapkészségek szükségesek. Középiskolások esetében az alapkészségbeli hiányosságok felvállalása gondot jelent kezdő 9. évfolyamon azért, mert akkor még a környezet idegen, felmenő évfolyamokon pedig az életkor miatt. A fejlesztés egyik legfontosabb, minden készségterületre igaz eleme a sikeres tanulásban van. Sikerélményhez kell juttatni a tanulásban tanítványainkat.

A hatékony fejlesztés egyik feltétele a céloknak megfelelő tanítási-tanulási folyamat megválasztása. A különböző, jól megválasztott módszerek ösztönzően hatnak a tanulóra, megalapozva ezzel az egyéni fejlesztést. Egy eszköz, melynek révén a tanuló erősségei kibontakozhatnak.

Mindezeket a szempontokat figyelembe véve dolgozta ki intézményünk fejlesztő módszereit. Anyanyelvi kompetencia: az oktatásban központi helyen szerepel a kommunikációs képességek fejlesztése. Mivel nem képzelhető el az ember napi tevékenysége kommunikáció nélkül, sokkal több, mint kognitív képesség.



V. A kompetenciafejlesztés aspektusai

1. A fejlesztés irányelvei intézményi szinten

- Az egyes tantárgyakban megszerzett tudás nem maradhat elszigetelten. A készségek fejlesztése sem lehet öncélú: ha nemcsak az adott tananyagrészhöz, tantárgyhoz kapcsolódik, akkor a problémamegoldás is általános szintre helyeződik.
- A tanmeneteket nemcsak a munkaközösségen belül, hanem a munkaközösségek között is össze kell hangolni. Ezen a téren hangsúlyt az kap, hogyan támogatják az egyes készség- és kompetenciaterületek a szakmai tanulmányok eredményességét, és fordítva. A szakma tanításában hogyan jelenik meg egy-egy készség vagy kompetenciaterület.
- Beilleszkedést segítő légkör és iskolai környezet kialakítása.

2. A fejlesztés kompetenciaterületeket érintő általános elvei

- A személyiség egészének a fejlesztése.
- Fokozatosság elve.
- Kreatív személyiségtulajdonságok fejlesztése (rugalmasság, hatékonyság, eredetiség).
- A gondolkodás fejlesztése (analízis, rendezés, rendszerezés, lényegkiemelés).
- Mások véleményével szembeni nyitottság.
- Gyakorlatorientált tanulásforma.
- Élményszerűbbé tenni a tanítás-tanulás folyamatát, növelve ezzel a hatékonyságot.
- Az információszerzés folyamatának tudatosítása: információszerzés → adatok kiválogatása → információ feldolgozása.
- A technikai eszközök célszerű használata.
- A tudás iránti vágy, és ezzel az egész életen át tartó tanulás igényének felkeltése.

- Helyes tanulási szokások kialakítása: megfelelő munkaformához megfelelő tanulási tevékenység és megfelelő környezet kialakítása.
- Eljutni a szervezett, irányított tanulástól az egyéni tanuláshoz.
- A tanulók egyéni különbségeinek hatékony kezelése.
- A kommunikáció fejlesztése.

3. Fejlesztési módszerek

- A tanítást a tanulók érdeklődése, szakmája; míg a tanulást a tanulók stílusa határozza meg.
 - A tanuló eddig megszerzett ismereteiből kiindulva.
 - Változatos problémafelvetéssel.
- Direkt tanulásszervezési stratégia: készségfejlesztő feladatok megoldása.
- Indirekt tanulásszervezési stratégia: rugalmasság; a tanulói gondolkodás szabadsága; különböző megoldási lehetőségek keresése; kreativitás és konstruktivitás.
- Érdekeltté tenni a tanulókat az őket körülvevő környezet problémáinak analizálására. A folyamatok egy magasabb fokán (esetleg a következő években) problémák felvetése, kidolgozása.
- Feladatbank létrehozása fejlesztési területenként a tanulók eltérő tanulási paramétereikhez igazodva (fokozatosság elve, elmélyítés).
- A tanuló figyelmének folyamatos fenntartása: se túl könnyű, se túl nehéz feladat.
- Motiváció: érdekeltté tenni a tanulót a feladat megoldásában.
- Tantárgyon belüli és tantárgyak közötti kapcsolódások felismerése.
- Tervezés: tervekészítettség; a megoldás megtervezése.
- Szemléletváltás:
 - problémafelvetésben
 - motiváció kialakításában
 - tanulási helyzetek megteremtésében

- Vita szabadsága.
- Szakszavak helyett a mindennapok szavai.
- Változatos munkamódszerek:
 - páros munka
 - tanári magyarázat (frontális) – didaktikai céllal
 - a diákok egymást segítése („Kicsit segíts!”)
 - frontális instrukció után személyre szabott segítség
 - önálló munka
 - a feladat megoldása helyett annak közös végiggondolása
 - időt engedni a gondolkodásra
 - a tanulói kezdeményezések támogatása
- Az értékelés az egyéni kezdőponthoz mért fejlődés függvénye.
- Az előrehaladás ritmusát a tanulók teljesítménye határozza meg.
- A tanulás hasznosságának megláttatása, az ismeretek gyakorlati vonatkozásai.

4. A tanári szerepkör megváltozása, a tanár személyisége

- A pedagógus a megismerés, tanulás folyamatában társa a diáknak, akivel megismerteti annak képességeit. Vagyis a hagyományos, tradicionális tanár-diák hierarchia helyébe a kölcsönösség kerül. A tanár és diák közti dialogikus kapcsolatból eredő mélység azonban nem jelent, nem is jelenthet egyenrangúságot.
- Nem tantárgyat, hanem gyermeket tanít.
- Kooperáció tanár és diák, valamint a diákok között.
- Jellemzője a kreativitás, empátia.
- Az értékelés az egyéni kezdőponthoz mért fejlődés függvénye.
- Változatos tanítási stílus.
- Az előrehaladás ritmusát a tanulók teljesítménye határozza meg.

VI. Anyanyelvi kompetencia

Kommunikáció – magyar nyelv és irodalom tantárgy

A fejlesztő foglalkozások szervesen kapcsolódnak a NAT-ban megfogalmazott célokhoz:

„A tanuló hétköznapi kommunikációs helyzetekben alkalmazza a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megosztására, megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő szövegeket. Szabatosan használja a választott szakmacsoport tanult szakszókincsét. Kritikus módon vesz részt az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Képes szövegalkotásra a társadalmi (közösségi) élet legfontosabb területein a papíralapú és az elektronikus műfajokban. Törekszik a normakövető helyesírásra, képes az önálló kézikönyvhasználatra. Képes egyes nem verbális természetű információk verbális leírására, értelmezésére.” (NAT; 15. melléklet az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelethez)

1. A fejlesztés szempontjai

- Az anyanyelvhez való pozitív attitűd kialakítása.
- Kommunikáció központúság – a kommunikációval kapcsolatos ismeretek elsajátítása, gyakorlása.
- A szövegértés ebben a fejlesztésben egyrészt célként, másrészt eszközként jelenik meg.
- A szövegértés során nemcsak kérdésekre adnak választ a tanulók, hanem a szövegről való gondolkodás során maguk fogalmaznak meg kérdéseket. A kérdések megfogalmazásával fejlődik fogalmazási készségük, szövegalkotási technikájuk.
- A vizsgált szövegek a hétköznapi életből valamint a tanulók szakmájához kapcsolódnak.

- A kommunikációs helyzetekben nem a csoport áll a középpontban, hanem az individuum, mely lehetőséget ad az önreflexió révén a tudatos tanulásra. A teljes kölcsönösség soha nem érhető el.

2. A fejlesztés területei

- Nagy területet fog át: a hangok meghallásától azok artikulált képzésén, a nyelvtani szabályok használatán át a szövegolvasásig, a szöveg megértéséig, alkalmazásáig és alkotásáig terjed.
- Hallási figyelem, beszédpercepció.
- Hangokra, szóelemekre bontás.
- Beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása és megértése.
- Olvasás, írott szöveg megértése.
- Helyes szó- és nyelvhasználat.
- Írásbeli szövegek alkotása, íráskép, helyesírás.
- Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartási képesség.
- A konfliktusok feloldásának a képessége.
- A tanulási képesség fejlesztése.
- Ismeretek az anyanyelvről.
- Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történelmi érzék fejlesztése.
- Kritikai képességek fejlesztése.
- Dedukciós érvelési készség, logikai gondolkodás.
- Mondatalkotás, kifejezőkészség.
- Az üzenet lényegének, érzelmi tartalmának kódolása, dekódolása.
- Memóriafejlesztés.
- Véleménynyilvánítás, állásfoglalás formai követelményei, hangnem megválasztásának képessége.

- A problémamegoldás a tehetséggondozásban kap nagyobb hangsúlyt. A hétköznapihoz kapcsolódó problémamegoldás a fejlesztés szintjén is megjelenik, tehát kevésbé tantárgyi vonatkozásban.

3. A fejlesztés módszere

- Egyéni differenciálás: a foglalkozások a tanuló egyéni munkatempóján, képességein alapulnak.
- Rugalmas tananyagátszervezés: egy-egy készség, képesség esetében (a tananyag tervezett idejű feldolgozásának rovására) több időt engedni az elmélyítésnek, a begyakorlásnak.
- Pozitív megerősítés, folyamatos értékelés.
- Kötetlen környezet kialakítása (tanterem átrendezés).
- Változatos szövegek használata.

4. Taneszközök

- feladatbank használata
- feladat elvégzéséhez szükséges eszközök (lap, íróeszköz)
- az iskolai könyvtár szöveggyűjteményei, periodikái
- informatikai háttér használata
- az ismeretanyag megértését segítő képi, tárgyi eszközök használata

5. Tananyagelrendezés 9. évfolyamon

A 9. évfolyamos diákjaink különböző közösségekből, eltérő családi háttérrel és tudással érkeznek. Már az első órákon fel kell térképezni a serdülő személyiség jegyeinek és életkori sajátosságainak figyelembevételével azokat, akik nem kellően motiváltak, nem szorgalmasok, nem kitartóak, nem megfelelő szociális környezetben tanulhatnak otthon.

A 9. évfolyam matematika tanítása során az elsődleges szempont a tananyag tudatos beosztása, hogy a bekerülő fiatal ne a legnehezebb témakörrel kezdje, és sikerként élje meg az első hónapok beilleszkedéssel nehezített időszakát.

A tananyag általános leírása:

| Szeptember | |
|-------------------|--|
| Tananyag: | Kommunikáció |
| Cél: | Szintfelmérő. Együttműködési képességek fejlesztése. Ismerkedés az újfajta integrált tantárgy sajátosságaival, a középiskola világának kommunikációjával, az értékelés formáival, módjaival. |
| Témakörök: | kommunikáció, tömegkommunikáció, nonverbális kommunikáció |

Kommunikáció témakör 4 tanórájának tananyaga:



1. KOMMUNIKÁCIÓ A VILÁGBAN TANÓRA

| Az óra menete | Nevelési-oktatási stratégia | | |
|---|---|--|---------------------|
| | Módszerek | Tanulói munkaformák | Eszközök |
| <p>Páros munka a padtárral. Soroljatok fel a füzetbe a mindennapi életből emberei kapcsolatokat! (Segítő kérdés: Kikkel van kapcsolatod?)</p> | <p>Fejlesztés, előzetes ismeretekhez kapcsolás.</p> | <p>Páros munka.</p> | <p>Füzet, toll.</p> |
| <p>A páros munka megbeszélése. Minden pár mond az általa leírtak közül egy példát.</p> | <p>Reflexió, megerősítés, ellenőrzés.</p> | <p>Tanári kérdésekkel irányított frontális osztálymunka – szóbeli. A tanulók a füzetükbe kiegészítik a sajátjukon kívüli más példákkal is.</p> | <p>Füzet, toll.</p> |

| Nevelési-oktatási stratégia | | | |
|--|--|---|--------------|
| Az óra menete | Módszerek | Tanulói munkaformák | Eszközök |
| Ötletbörze: Írjátok le a füzetbe a kommunikáció szó rokon értelmű megfelelőit! | Rokon értelmű szavak felidézése, szókincsbővítés, aktivizálás, reflexió. | Tanári kérdésekkel irányított egyéni munka – írásbeli. | Füzet, toll. |
| Megoldások megbeszélése. | Ellenőrzés, megerősítés, értékelés, kiegészítés. | Tanári kérdésekkel irányított frontális osztálymunka – szóbeli. | |

SZÉCHENYI 2020



Európai Unió
Európai Szociális
Alap



MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

| | | | |
|--|--|---|---------------------------------------|
| <p>Kik között van kapcsolat a minket körülvevő élő- és tárgyi világban? Hogyan tudunk kapcsolatot fenntartani, hogyan tudunk kommunikálni? A megoldások ellenőrzése.</p> | <p>Felidézés, szemléltetés, ellenőrzés.</p> | <p>Tanári kérdésekkel irányított frontális osztálymunka – szóbeli.</p> | <p>Interaktív tábla.</p> |
| <p>Vázlatírás PPT segítségével.</p> | <p>Összegzés, elvonatkoztatás, ellenőrzés.</p> | <p>Tanári kérdésekkel irányított frontális osztálymunka – írásbeli.</p> | <p>Interaktív tábla, füzet, toll.</p> |

SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZAG
KORMANYA



Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

| | | | |
|---|---|---|-----------------------|
| <p>Csoportbontás.</p> <p>A csoportok írjanak példát a kiosztott szempontra:</p> <p>I. ember és állat,</p> <p>II. ember és növény,</p> <p>III. ember és tárgy,</p> <p>IV. állat és állat közötti kommunikációra.</p> | <p>Aktiválás, felidézés.</p> | <p>Önálló csoportmunka, odafigyelés a másokra, türelem, tolerancia. Differenciálás.</p> | <p>Füzet és toll.</p> |
| <p>A megoldások megbeszélése.</p> <p>Mindenki felírja a másik csoport szempontjait a füzetébe.</p> | <p>Tanári reflexió, megerősítés, értékelés.</p> | <p>Tanulói beszámoló előszóiban. Más csoportok is kiegészíthetik a</p> | <p>Füzet.</p> |

SZÉCHENYI 2020



Európai Unió
Európai Szociális
Alap



MAGYARORSZAG
KORMANYA

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

| Az előző csoportok dolgoznak tovább. Beszéljétek meg, kik között jön létre a legjobban, legteljesebben a kommunikáció? Miért? <i>(Segítő kérdés: A kutya el tudja-e ugatni, mit evett tegnap, és holnap mit szeretne enni? Vagy: A macska el tudja-e nyávogni, miért van rossz kedve?)</i> Mondjatok kivételt arra az esetre, amikor nem tekinthető a legteljesebbnek az emberi kommunikáció! <i>(Emél a kérdésnél segítségként az 1. sz. Melléklet képeit újra megmutatom.)</i> | Aktiválás, elvonatkoztatás, motiváció. | Csoportmunka. | Interaktív tábla. |
|---|--|---------------|-------------------|
| | | | |

| | | | |
|---|--|--|--------------------------|
| <p>Mennyire ismert a növények kommunikációja? Miért? Soroj fel példákat, milyen módon/eszközökkel kommunikálnak az állatok!</p> | <p>Aktiválás, ellenőrzés, visszacsatolás, memorizálás.</p> | <p>Tanári kérdésekkel irányított egyéni munka.</p> | |
| <p>La Fontaine: A tücsök és a hangya Milyen két embertípust képviselnek az állatok? Számotokra melyik az elfogadható?</p> | <p>Elvonatkoztatás.</p> | <p>Tanári instrukciókkal irányított frontális osztálymunka - szóban.</p> | <p>Interaktív tábla.</p> |
| <p>Összegzés, a páros és csoportmunkának az értékelése. (http://e-nyelvmagazin.hu/2017/12/01/az-allatok-beszede/)</p> | <p>Rendszerezés, lezárás, értékelés.</p> | <p>Tanári kérdésekkel irányított frontális osztálymunka – szóban.</p> | |

Képek a tanóra tananyagához





2



3



4



5



6



7

² Forrás: <https://www.munkaugy.co.hu/egy-hetkoznap-uzlet-a-munkaviszony/> Letöltés ideje: 2016. 11. 19.

³ Forrás: <https://www.anyagyere.hu/miert-nem-alszik-a-baba/> Letöltés ideje: 2016. 11. 19.

⁴Forrás: <https://babyology.com.au/parenting/family/five-tips-to-taking-better-photos-of-your-kids-from-an-incredible-photographer.html>

Letöltés ideje: 2016. 11. 19.

⁵ Forrás: <http://smarterware.org/2016/05/3-ways-the-cell-phone-industry-is-changing/> Letöltés ideje: 2016. 11. 19.

⁶ Forrás: <http://www.life.hu/csalad/20110429-4-novenygyilkos-hiba-amiro-l-nem-is-gondolnad-hogy-art.html> Letöltés ideje: 2016. 11. 19.

⁷ Forrás: <https://lavozdelmuro.net/los-capibaras-el-salvaje-que-hace-amigos-alla-por-donde-va/> Letöltés ideje: 2016. 11. 19.

SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZAG
KORMANYA



Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Vázlat szövege:

A KOMMUNIKÁCIÓ

- A kommunikáció jelentése: tájékoztatás, információcsere.
- Létrejöhét: emberek, állatok, növények, tárgyak között.
- Kapcsolat formája lehet: I. szóban vagy írásban
 - II. szavakkal és nem szavakkal, azaz mozdulatokkal, gesztusokkal

- Az emberi kommunikáció a legteljesebb.
- Képes gondolatainak a közlésére.
- Nemcsak a jelenről, hanem múltról és jövőről is képes kommunikálni.



SZÉCHENYI 2020



Európai Unió
Európai Szociális
Alap



MAGYARORSZAG
KORMANYA

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2. A KOMMUNIKÁCIÓ MODELLEJE TANÓRA

| Az óra menete | Módszerek | Tanulói munkaformák | Eszközök |
|--|-------------|-----------------------------|----------|
| Situációs feladat: Telefonbeszélgetés (témája: a délutáni program megbeszélése a barátokkal). | Ráhangelés. | Situációs gyakorlat párbán. | |

| | | | |
|--|--|---|--------------------------------|
| Mire volt szükség, hogy létrejöjjön az előző feladatban a sikeres beszélgetés, a kommunikáció? | Visszacsatolás, ismeretbővítés, rendszerezés, elvonatkoztatás. | Tanári instrukciókkal irányított frontális osztálymunka – szóban. Önálló munkavégzés (vázlatírás). | Interaktív tábla, füzet, toll. |
| PPT – vázlatírás a kommunikáció tényezői, fajtái. <i>(Melléklet 1. sz.)</i> | | | |
| Mi volt a szerepe a köszönésnek, a kérdéseknek a telefonbeszélgetés során? | Visszacsatolás, ismeretbővítés, rendszerezés, elvonatkoztatás. | Tanári instrukciókkal irányított frontális osztálymunka szóban. Önálló munkavégzés (vázlatírás). | Interaktív tábla, füzet, toll. |
| PPT – vázlatírás a kommunikáció célja. <i>(Melléklet 2. sz.)</i> | | | |
| Önálló munka, gyakorlás. (Az a és b feladatnál még könnyítésnek ott vannak a fogalmak.) <i>(Melléklet 3.)</i> | Bevésés, motiváció, reflexió, fokozatosság. | Tanári instrukciókkal irányított frontális osztálymunka – írásban. | Feladatlap, toll. |

SZÉCHENYI 2020



Európai Unió
Európai Szociális
Alap



MAGYARORSZAG
KORMANYA

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Melléklet 1. sz.

A KOMMUNIKÁCIÓ TÉNYEZŐI

FELADÓ: értevel, gondolatait fogalmazza meg.
CÍMZETT: észlel, megérti.
KÓD: közös nyelv, szavakkal, nem szavakkal
CSATORNA: közvetít a feladó és címzett között
SZITUÁCIÓ: beszédhelyzet
KÖZÖS VALÓSÁG

A kommunikáció fajtái

- I. Egyirányú: Feladó — Címzett
- II. Kétféleirányú: Feladó ↔ Címzett
- Közvetlen
- Közvetett

Melléklet 2. sz.

A KOMMUNIKÁCIÓ CÉLJA

„Csak akkor szólj, ha szavad
szébben hangzik, mint a csend.”
(Mahatma Gandhi)

1. TAJÉKOZTATÓ (SZÉP AZ IDŐ)

2. KIFEJEZŐ (BARCSAK SZÉP IDŐ LENNEI)

3. FELHÍVÓ (LEGYEN SZÉP AZ IDŐ)

4. KAPCSOLATEREMTŐ

5. KAPCSOLATFENNTARTÓ

6. KAPCSOLATLEZÁRÓ

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

MAGYARORSZAG
KORMANYA

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Melléklet 3. sz.

A KOMMUNIKÁCIÓ FOGALMA, TÉNYEZŐI

| | |
|-----------|---|
| 1. | Nevezd meg, mik a kommunikáció tényezői a konkrét helyzetekben! Milyen fajta kommunikáció? |
|-----------|---|

a) Az anya mesét olvas a gyermekének.

feladó: _____ címzett: _____ kód: _____

csatorna: _____ szituáció: _____ valóság: _____

fajtája: egyirányú vagy kétirányú; közvetett vagy közvetlen (Húzd alá!)

b) A diák az iskola titkárságán beiratkozik.

feladó: _____ címzett: _____ kód: _____

csatorna: _____ szituáció: _____ valóság: _____

fajtája: egyirányú vagy kétirányú; közvetett vagy közvetlen (Húzd alá!)

c) A néző jegyet vásárol a moziban.



fajtajja: _____

d) A sofőr rádiót hallgat vezetés közben.

fajtajja: _____

e) A fiú sms-t ír az édesanyjának, hogy később ér haza.

fajtajja: _____

f) A turista idegen nyelven útbaigazítást kér, de nem kap.

fajtajja: _____

g) A családtagok beszélgetnek ebéd közben.

SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZAG
KORMANYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

fajtája: _____

h) Születésnap bulin a barátok megköszöntik az ünnepeltet.

fajtája: _____

i) A tanár felelteti a diákot, de ő nem szól semmit.

fajtája: _____

j) Az étteremben a vendég kéri az étlapot.

fajtája: _____

k) Könyvet olvasol.

SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZÁG
KORMANYA



Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

fajtája: _____

I) Felolvasol egy részt a batárodnak a könyvből.

| | |
|----|---|
| 2. | Fogalmazz mondatokat: miért jó/fontos a kommunikáció? (Min. 4 mondatot írj!) Szerinted van hátránya a kommunikációnak? |
|----|---|

SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZAG
KORMANYA



Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. Kösd össze a mondatokat a kommunikációs célokkal! Írj a vonalra hasonló mondatot!

Szia! _____ tájékoztató _____
Jó reggelt kívánok! _____ kifejező _____
Bárcsak holnap is találkozánk! _____ felhívó _____
Hogy vagy? _____ kapcsolatteremtő _____
Jól vagyok. _____ kapcsolatfenntartó _____
Gyere ide! _____ kapcsoltlezáró _____

3. FELADATOK A NONVERBÁLIS KOMMUNIKÁCIÓ TANÓRÁHOZ

| | |
|-----------|--|
| I. | Feladat (Mindenkinek csak egyet kell megoldania.) |
|-----------|--|

1. Sorolj fel olyan helyzeteket, amikor nem lehet megszólalni, mégis szükség van a kommunikációra!

2. Mióta tud az ember nevetni, és mióta tud jelentkezni?

3. Tud-e a csend beszélni? Miről beszél?

| | |
|------------|---|
| II. | Feladat – Döntsd el, igazak (I) vagy hamisak (H) az állítások! |
|------------|---|

1. Vannak érzelmek, amiknek a felismerése egyetemes, azaz mindenkinek ugyanazt jelentik.



2. Amikor beszélünk valakivel, nem figyelünk a hangjára, külső megjelenésére.
3. A kommunikációban nagyobb a nem nyelvi jelek aránya a szavakhoz képest.
4. A metanyelvi jelek a beszélő érzelmi állapotát fejezik ki

| |
|---|
| III. Feladat – Fejezd be a mondatokat! |
|---|

A nyelvtől független kommunikáció úgy hívjuk _____.

A testbeszéd elemei közé tartozik a _____.

A görnyedt testtartással a _____-t fejezzük ki.

Ha kevésbé ismerek valakit _____ állok tőle.

A vokális jelek közé tartozik a hangsúly, _____ is.

Ha valaki túl lassan beszél hosszú szüneteket tartva a tanórai felett alatt, az azt jelenti, hogy _____.

A külső megjelenéssel fejezzük ki _____.

A kommunikációt az _____ szabályok határozzák meg.

A nem nyelvi jelek egy része tudatos vagy _____.



MAGYARORSZÁG
KORMANYATA

4. FELADATOK A TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ TANÓRÁHOZ

| Az óra menete | Módszerek | Tanulói munkaforma |
|---|-------------------------------------|--|
| <p>Szituációs feladat: A tanulók körben állnak, és egymás után súgnak a másik fülébe valamit.</p> <p>A végén megbeszéljük a tanulságot.</p> <p>„<i>Minden, amit hallunk, vélemény, nem tény, és minden, amit látunk, nézőpont, nem a valóság.</i>” <i>Marcus Aurelius</i>⁸</p> | Motiválás, empirikus megismerés. | Tanári instrukciókkal irányított osztálymunka - szóban. |
| <p>Soroljátok fel a csatorna szó szinonimáit!</p> <p>A feladat megbeszélése.</p> | Szókincsbővítés, ellenőrzés. | Tanári instrukciókkal irányított frontális osztálymunka - írásban. |

⁸ https://www.citatum.hu/szerzo/Marcus_Aurelius?r=6 Letöltés ideje: 2018. 08. 25.

| Az óra menete | Módszerek | Tanulói munkaformák |
|--|----------------------------------|-------------------------------------|
| <p>Csoportbontás.</p> <p>Mi jellemző a National Geographicra (ár, borító, megjelenés stb.)?</p> <p>Mi jellemző a Naplóra (ár, borító, megjelenés stb.)?</p> <p><i>(Melléklet 1. sz.)</i></p> | <p>Analízis, általánosítás.</p> | <p>Csoportbontás egész órán át.</p> |
| <p>Soroljatok fel televíziós csatornákat!</p> <p>Milyen szempont alapján lehet csoportosítani őket?</p> <p><i>(Melléklet 2. sz.)</i></p> <p>Megoldások megbeszélése.</p> <p>Melyik másik médiumot lehet hasonló szempontok alapján csoportosítani?</p> | <p>Felidézés, csoportosítás.</p> | <p>Csoportmunka.</p> |

SZÉCHENYI 2020



MAGYARORSZÁG
KORMANYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

| Egyetértés a következő állításokkal? Érvelj mellettük vagy ellenük! | Motiválás, elvonatkoztatás, felidézés. | Csoportmunka. |
|---|--|---------------|
| <p>1. „Az ember nem akkor ül le tévézni, mikor olyan műsor van, ami érdeklí, hanem amikor ideje van rá, és válogatás nélkül megnéz mindent.” Gerbner</p> <p>2. „Címkezés fogalma szerint a média valamilyen képet alkot magának a közönségről, és ehhez alkalmazkodva szólítja meg. És az ember megpróbál ezekhez alkalmazkodni, amivel igazat ad a címkének.”</p> <p>3. „ A televízióban látott erőszak agresszivitást vált ki a műsorokat néző gyermekek és tizenévesek körében.”⁹</p> | | |

⁹ 1.-3. idézet: https://www.youtube.com/watch?v=DGbo_Ttm9J8 Letöltés ideje: 2017. 08. 23.



| | | |
|--|-----------------------------------|--|
| A csoportmunka megbeszélése, a csoportok munkájának az értékelése. | Ellenőrzés, értékelés, összegzés. | Frontálisan irányított feladatmegbeszélés. |
|--|-----------------------------------|--|

¹⁰ <http://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle/a-televizio-hatasa-a-kisiskolas-gyerekekre> Letöltés ideje: 2017. 08. 23.



Melléklet 1. sz.



MACYAKORSZAG
KORMANYA



Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Melléklet 2. sz.

1. 2. 3.



4. 5.



6.



7.



9.

8.



Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKETÉS A JÖVŐBE



MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

10.



11.



12.



13.



Forrás: 1.-4. kép: https://www.maszol.ro/index.php/kultura/40869-a-duna-tv-lesz-a-nemzeti-foado-az-ml-a-napi-aktualis-csatorna?fb_comment_id=1050099325017194_1050221318338328 Letöltés ideje: 2017. 08. 25.

Forrás: 5.-13.kép: http://digitalvac.hu/index.php?kat=csatorna_lista&id=&state= Letöltés ideje: 2017. 08. 25.



Melléklet 3. sz.

1. Írj fogalmazást, mi a különbség egy áruház szórólapja és az iskolai újság között? Mit tartalmaz az egyik, és mit a másik?
2. Írjatok érveket:

Miért jó rádiót hallgatni?

Miért jó a televíziózás?

Miért jó az újságolvasás?

Miért jó az internet?
3. 1-2 mondatban fogalmazd meg véleményed, miért tekinthető egy- és kétszemélyes kommunikációnak is a vers olvasása? Kik között zajlik a kommunikáció?
4. Van-e különbség, amikor kedvenc zeneszámodat a telefonodon vagy a televízión/számítógépen keresztül, vagy élő koncerten hallgatod meg?




A tanórán felhasznált PPT (Melléklet 1., 2., 3. sz.)

A TÖMEGKOMMUNIKÁCIÓ

„Minden, amit hallunk, vélemény, nem tény, és minden, amit látunk, nézőpont, nem a valóság.”

Marcus Aurelius



Cimkézés fogalma szerint a média valamilyen képet alkot magának a közönségről, és ehhez alkalmazkodva szólítja meg. És az ember megpróbál ezekhez alkalmazkodni, amivel igazat ad a címkének.

A televízió a gyermekek dadája, a fiatalok iskolája, a felnőttek szórakozása.



„Az ember nem akkor ül le tévézni, mikor olyan műsor van, ami érdekli, hanem amikor ideje van rá, és válogatás nélkül megnézi mindent.”

Gerbner

A televízióban látott erőszak agresszivitást vált ki a műsorokat néző gyermekek és tizenévesek körében.

Házi feladatok

- Írj fogalmazást, mi a különbség egy áruház szórólapja és az iskolai újság között? Mit tartalmaz az egyik, és mit a másik?
- Írjatok érveket:
Miért jó rádiót hallgatni? Miért jó a televíziós? Miért jó az újságolvasás?
Miért jó az internet?

| Október - november | |
|---------------------------|--|
| Tananyag: | Kommunikáció |
| Cél: | A kommunikáció vizuális és verbális fajtáinak dekódolása; a film és zene szimbolikájának alkalmazása. A filmnyelv eszközei. A hivatalos kommunikáció szövegfajtáinak (pályázat, állásinterjú) megismerése. |
| Témakörök: | Vizuális, verbális kommunikáció, reklám, hivatalos kommunikáció |

| November – december-január | |
|-----------------------------------|--|
| Tananyag: | Nyelvi szintek |
| Cél: | Az általános iskolai ismeretek átisméltése, elmélyítése, rendszerbe foglalása. A nyelvi jelekből nagyobb nyelvi egységek felépítése. Mondat-szöveg-kommunikáció összefüggéseinek megismerése. A mondatban rejlő kommunikációs erő felfedezése. |
| Témakörök: | ábécé, betűrend, hangtan, morféma, szófajtan Mondattan, szövegtan: a mondatok szerepe a kommunikációban; a szöveg létrejöttét meghatározó kommunikációs elemek. Szövegkohézió. Hangalak és jelentés viszonya. |

| Február-március | |
|------------------------|--|
| Tananyag: | Szövegtan |
| Cél: | A szöveg jellemzőinek megismerése, a kommunikációs célnak alárendelt szövegfajták alkalmazása. |
| Témakörök: | Szövegértés, szövegalkotás |



| április-május | |
|----------------------|---|
| Tananyag: | Művészetek, irodalom |
| Cél: | A művészi kifejezés eszközeinek megismerése. Irodalmi műfajok jellegzetességei a kommunikációs cél függvényében |
| Témakörök: | Művészeti ágak, az irodalom születése, irodalmi műfajok. |

| Június | |
|------------------------|--|
| Tananyag: | Összegzés, ismétlés |
| Cél: | Integrált nyelvi-kommunikációs képességek fejlesztése, elmélyítése. Szövegértési-szövegalkotási kompetenciák fejlesztése. |
| Elért eredmény: | Kommunikációs helyzeteknek megfelelően tudjon kommunikálni szóban és írásban. |
| Témakörök: | A tanév témái fókuszban a kommunikációval |



Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALMI MÓDSZEREK A FELZÁRKÓZTATÓ ÓRÁKHOZ

6. Artikulációs, beszédritmus gyakorlatok.

I. Nyelvtörők

1. *Nem lehet a Márta másé,
Mert a Márta már Tamásé.*
2. *A gyárkémény reszelt ormán, élt egy hétig reszelt tormán.*
3. *Azt mondják a hatalmasok, hogy akinek hat alma sok, az már elég hatalmas ok, hogy ne legyen a hatalma sok.*
4. *Nem hallottam szebben szóló szép sípszót, mint a szászsebesi szépen szóló szép sípszót.*
5. *Moszkvicsslusszkulcs, zaporozsec slusszkulcs, zsukslusszkulcs*
6. *Te tetted e tettetett tettet, te! Te tettetett tettek tettetese, te!*
7. *Két kis mókás mókus-munkás makkos-mákos rétest majszol.*
8. *Derengett, dorongott, merengett, szorongott, kerengett dorong ott, de nem vett korongot.*
9. *Jamaika a jamaikaiaké.*
10. *Rájár a rájára a rúd: rúd arája jó pár órája vár rája.*
11. *Nappal a lapp pap a lapp paplak nappalijában pipál.*
12. *Elöl megyen hat bak, utána megy hat pap.*
13. *Hatot ütött, bakot ütött, hatot, bakot bottal ütött hat pap.*
14. *Az ibafai papnak fapipája van, ezért az ibafai papi pipa papi fapipa.*
15. *Cirkuszi csibecombsont.*
16. *Ibafa község honlapján a csodálatos fapipák*
17. *Mit sütsz, kis szűcs? Tán sós húst sütsz, kis szűcs?*
18. *Meggymag! Szelid meggymag vagy, vagy vad meggymag vagy?*
19. *A pap és a pék két képet kap. Kár, - mondják - mindkét kép kék.*
20. *Nem minden tarka fajta szarka farka tarkabarka, csak a tarkabarka fajta szarkafajta farka tarkabarka.*

21. *Jobb egy lúdnyak tíz tyúknyaknál.*
22. *Sárga bögre, görbe bögre.*
23. *Potyogó orsó, kotyogó korsó, rotyogó borsó, motyogó kutya, lötyögő gatyá.*
24. *Ma jön a mulya maja mamája, hogy mulya fia haját a majálistra levágja.*
25. *Csepregi csikós itat a Tiszán, sárga selyem csengő cseng a csepregi csikós csinos csikaja nyakán!*
26. *A kövér kuvik a vak kivi kovakövére kíváncsi.*
27. *Luxusmoszkvicskibusz-slusszkulcs*
28. *Lám, a láma-mama nem áll a málha alá ma.*
29. *Fekete bikapata kopog a fekete pepita patika köveken!*

II. Irodalmi szövegek

1. *Paul Verlène: Őszi chanson*
2. *Babits Mihály: Fekete ország*
3. *Weöres Sándor: Őszi éjjel*
4. *Weöres Sándor: Mi volnék?*

7. Élményt adó szövegek feldolgozása. (A diákok érdeklődésétől függően klasszikusok és modernek.)

1. *Lackfi János szövegei (pl. Milyenek a magyarok; Apám kakasa)*
2. *Tóth Krisztina szövegei (pl. Pixel)*
3. *Karinthy: Tanár úr kérem*
4. *Móricz (Első nap az iskolában) és Mikszáth (Szűcs Pali szerencséje) novellák*

8. Mindennapi élmények összefüggő elmondása. (Személyes témáktól fokozatosan általános, globális témák felé haladva.)

1. *Az iskola világa (pl. ideális órarend)*
2. *A mindennapi élet tevékenységei*

3. *Az élővilág (pl. állatok, állattartás)*
4. *Környezetvédelem – otthon, iskolában, világban*
5. *Étkezés*
6. *Vásárlás (pl. ünnepek alkalmából)*
7. *Utazás (pl. iskolába járás, kirándulás, nyaralás)*
8. *Szabadidő, szórakozás (pl. sport, koncertek)*
9. *Zene – zenehallgatás*
10. *Médiahasználati szokások*
11. *Időjárás, öltözködés*
12. *Divat*
13. *Egészség, betegség*
14. *Napszakok, évszakok – az idő*
15. *Aktuális napi hírek*

9. A kommunikációs helyzeteknek megfelelő szókincs fejlesztése.

I. Kommunikációs helyzetek felismerése

1. *Vásárlás*
2. *Családi, baráti kör*
3. *Hivatal (pl. bank, önkormányzat, orvosi rendelő, gyógyszertár)*
4. *Az iskola világa*
5. *Vendéglő, kávéház*
6. *Telefonálás*
7. *Tömegközlekedés*

II. Szókincsfejlesztő feladatok

1. *A négy szó közül melyik nem szinonima, vagyis melyik a kakukktójtás?*
 - *bölcs öreg koros idős*
 - *enyhül alábbhagy csökken elmerül*
 - *büntet fenyít megtorol nyomoz*

- *érvénytelen idejétmúlt hatálytalan téves*
- *kiaid kiszolgáltat ajándékoz elárul*
- *belát kilát megért felfog*
- *durva goromba faragatlan karakán*
- *megvalósít végrehajt véghezvisz behajt*
- *óvni viszonyítani védeni őrizni*
- *cél szándék eredmény terv*

2. *Hogyan mondjuk másképpen az alábbi idegen szavakat?*

1.tradíció 2.praxis 3.terápia 4.kandeláber 5.kollekció 6.véna 7.naiv
8.vitrázs 9.szatócs 10.inspekció

a)vegyeskereskedő b)gyermekded c)ügyelet d)gyűjtemény
e)ablakkeretre f)erősített g)kis h)függöny i)gyertyatartó j)gyógy mód
k)hagyomány l)gyakorlat m)gyűjtőér

3. *szókincsteszt*

4. *szavak magyarítása (pl. like, szingli, kopíroz, struktúra, facebook, file, sale, shopping hétvége, komment, chat, cool, non-foof, home-office,)*

III. Helyzetgyakorlatok

1. *Hogyan viselkedünk?*

- *A) Egy idegen a lábunkra lép a buszon.*
- *B) Egy idegen a fájós lábadra lép a buszon.*

- *A) Egy osztálytárs elkérte a füzetet, és nem hozta vissza, a tanórán pedig kell.*
- *B) Ez az eset már nem először fordult elő.*

- *A) A találkozóra nem jön el az ismerős.*
- *B) Az ismerős mindig időben érkezik.*



10. A nyelvhasználat és viselkedés közötti összefüggések elemzése.

- I. Kommunikációs helyzetek alaptulajdonságai
 1. Bevásárlási cselekmény vázlata, időrendi sorrendben.
 2. Az információs pultnál nagy a zaj. Mik a legfontosabb kérdések? (pl. Vonat/busz indulásával kapcsolatban.)
- II. Párosítsd a mondatokat a kommunikációs funkcióval!

mondatok:

- A) - *Máskor, ha késel, telefonálj!*
B) - *Nem igaz, hogy nem tudtál volna pontos lenni!*
C) - *(Hallgatás. Nem mondasz semmit.)*
D) - *Én nem akarlak sűrgetni, de tudod, oda kellene érnünk még a suliba!*
E) - *Ismerlek jól, és tudom, hogy máskor nem szoktál késni, semmi baj!*

kommunikációs célok:

- a) - *a másik megsértése*
b) - *a másik védelme*
c) - *az esetleges összetűzés teljes elkerülése*
d) - *a másik önállóságának védelme*
e) - *nyílt véleménynyilvánítás elkerülése*

11. Történetek/fogalmazások szóban és írásban

I. A kreatív írás módszerével (meghatározott stílusban/műfajban)

Témák:

7. óra örömei

Diákélet

Útam hazafelé



II. Eredetmítosz kitalálása

Témák:

Miért kunkori a malac farka?

Miért fehér a hó?

Miért hoz szerencsét a kéményseprő?

Miért van hosszú nyaka a zsiráfnek?

Miért van hosszú nyaka a hattyúnak?

Honnan jön a visszhang?

Miért repülnek V alakban a vadludak?

III. Egyperces történetek

Témák:

Az idő foglyai vagyunk

A portás néni

A cseresznye

IV. Képhez szöveg (adott képhez –festmény, fotó, rajz- leírás, történet elmondása)

Feladatok:

Írd le, miről beszélgethetnek a képen szereplők!

Meséld el, hogy kerültek ide a képen látható alakok!

Fogalmazd meg, hogyan folytatódik a történet!

Mutasd be a képen látható alakot!

Mutatkozz be a képen látható személy nevében!

Készítsétek el a képen látható személy karakterlapját! (Itt támaszkodjunk a szerepjátékos diákjaink segítségére!)

V. Filmjelenethez történet

Egy-egy filmrészlet (érdeklődési kör függvényében) alapján történetmondás

12. Szituációs játékok.

I. Helyzetgyakorlatok

1. Új tanuló érkezett az osztályba, aki csendes, nehezen illeszkedik be az osztályba. Hogyan segítesz neki?
2. Valótlan dolgot állítanak rólad az iskolában. Hogyan oldod meg ezt a helyzetet?
3. Reggeli készülődés közben csörög a telefon. Késében vagy. Hogyan oldod meg?
4. Az utcán szembejön egy fiú/lány, aki nagyon megtetszett. Mit csinálsz?
5. Ki vagyok én?
6. Állásinterjú (a tanulók szakmájához kapcsolódó állás pl. cukrász, mezőgazdasági gépész stb.).
7. Szoborjáték. (A „szobrász” beállítja a „szobrot” egy meghatározott pózba. A „szobornak” vagy a többi csoporttársnak ki kell találnia a szobor címét. Lehetséges címek: Könyvet olvasok; A boldog énekes; Esik az eső)
8. Szinkronizálás. (A pár egyik tagja eljátszik egy jelenetet, a másik „belső hangként” szinkronizálja. Témák: Elaludtam reggel és elkések az iskolából. Közlekedési dugóba került a busz. A tanár kifordítva vette fel a ruháját. Tanóra alatt éhség jön rám, de nem ehetek.

II. A csoportból 1 embernek kell kitalálnia, hogy a többiek miről beszélgetnek. (A beszélgetés kulcsszavát nem mondhatják ki. A

megfigyelőnek nem szabad kérdeznie a beszélgetőtől.) Ha sikerült kitalálnia, ő is bekapcsolódik a beszélgetésbe.

A végén a feladat megbeszélése: mi segített a megértésben, mi volt a nehézség, mi a tanulság. Hogyan érezték magukat a résztvevők.

III. Összekeveredtek a mondatok: 2 levél keveredett össze, az egyik a küldöncnek szól, a másik a Királykisasszonynak.

„Őnagysága tisztelt Sziromkaország vagy hogy is hívják pontosan majd utólag beírod te ezeket jobban tudod királykisasszonyának nagy kával tehát Királykisasszonyának akit remélem levelem jó egészségben talál saját kezibe vagy pedig felolvasod neki értted? Miszerint. Van szerencsém lévén ennek az országnak régi barátja és minden tekintetben örök és megbonthatatlan jótevője és nem kenyerem a mellébeszélés ezúton jókívánságaimat tolmácsolva megkérni a tisztelt Királykisasszony kezét feleségül miheztartás végett.” (Sziij Ferenc: Szuromberek királyfi; Pécs, Jelenkor, 2001: 50)

IV. Képeken látott jelenetek eljátszása.

13. Asszociációs feladatok.

- I. Szó – asszociációs játék (kinek mi jut az eszébe)
- II. Barkochba – szó kitalálása (egy-egy aktuális témával kapcsolatban)

14. Memoriterek.

Tantárgyakhoz kapcsolódó meghatározások. Eleinte rövidek, majd egyre hosszabbak.

15. Játék a szavakkal.

- I. **Szórejtvény** – Pótold a szavak hiányzó kezdőbetűit, melyeket összeolvasva is értelmes szót kapsz!

ukor sik eggel grik ászló sztal

- II. **Kakukktojás** – Melyik szó nem illik a többi közé?

1. hógolyó, zsebkendő, jégcsap, dobol

2. virágzik, rendező, sótartó, almalé

- III. **Kakukktojás** - Melyik szó nem illik az oszlopba?

| | | |
|------------------|----------------|--------------------|
| <i>fukar</i> | <i>kilép</i> | <i>szóbeszéd</i> |
| <i>szükszavú</i> | <i>kimegy</i> | <i>híresztelés</i> |
| <i>fősvény</i> | <i>kinéz</i> | <i>pletyka</i> |
| <i>szűkmarkú</i> | <i>kiugrik</i> | <i>beszélgetés</i> |

IV. Párosítás – Találd meg az összeillő párokat!

| | | |
|-------------|------------|------------|
| újra | meglepődik | értelmes |
| azután | szalad | utána |
| csodálkozik | eszes | álmélkodik |
| fut | majd | megint |
| okos | ismét | rohan |

V. Kakukktojás

| | | | |
|------------------|-------------------|-------------------|----------------|
| <i>1. virrad</i> | <i>alkonyodik</i> | <i>hajnalodik</i> | <i>pirkad</i> |
| <i>2. sajtó</i> | <i>kacagó</i> | <i>kínzó</i> | <i>gyötrő</i> |
| <i>3. békés</i> | <i>nyugodt</i> | <i>alvó</i> | <i>csendes</i> |

VI. Agytorna - Két név felhasználásával alkoss egy harmadikat!

| | |
|--------|-------|
| Mónika | Tódor |
| Tibor | Csaba |
| Ildi | Adél |
| Réka | Tibor |
| Margit | Tamás |

VII. Hibajavítás – Összekeveredtek a betűk a szavakban. Javítsd ki a hibákat és írd le helyesen a szavakat!

nof, lse, fgüe, bölös, höpmölyög, megnigott, holdvliágos, éébesztgettem

VIII. Szóképzés – A példa alapján képezz szavakat! (pl.: kormány: kormányoz, kormányos, kormányzó, kormányzás)

ügy:



forr:

él:

IX. Melyik a kakukktójs?

| | | | |
|-------------------|-------------------|-------------------|------------------|
| <i>messzi</i> | <i>távoli</i> | <i>eltávolít</i> | <i>túloldali</i> |
| <i>megbeszél</i> | <i>megkérdez</i> | <i>megtárgyal</i> | <i>megvitat</i> |
| <i>csodálatos</i> | <i>rendkívüli</i> | <i>bámulatos</i> | <i>ritka</i> |
| <i>csúnya</i> | <i>csúf</i> | <i>hibás</i> | <i>ronda</i> |
| <i>okos</i> | <i>értelmes</i> | <i>érzékeny</i> | <i>jóeszű</i> |
| <i>bátorság</i> | <i>vakmerőség</i> | <i>önfegyelem</i> | <i>hősies</i> |
| <i>örvendezés</i> | <i>öröm</i> | <i>örökség</i> | <i>ujjongás</i> |

X. Keresd a közöset! – Az 1. szó utolsó tagja megegyezik a 2. szó elejével.

| | | |
|--------------------------|-------------------------|-------------------------|
| <i>lánc.....üveg</i> | <i>ólom.....dal</i> | <i>mese.....jutalom</i> |
| <i>varázs.....szöveg</i> | <i>ruha.....csarnok</i> | <i>ős.....kutatás</i> |
| <i>könyv.....lepke</i> | <i>óra.....szabás</i> | <i>bak.....szakáll</i> |
| <i>torony.....díj</i> | <i>fa.....hűség</i> | <i>rúd.....egér</i> |
| <i>sas.....rakás</i> | <i>lég.....villám</i> | <i>akác.....mérnök</i> |
| <i>szappan.....fürdő</i> | <i>fog.....sajt</i> | <i>kar.....lánc</i> |
| <i>nő.....tár</i> | <i>déli.....prés</i> | <i>játék.....torna</i> |
| <i>levél.....kocsi</i> | <i>futó.....hányó</i> | <i>után.....szalag</i> |

(Megoldás: szem, katona, könyv, szőnyeg, vásár, tehetség/sejt, moly, díj, kecske, óra, kutya, ugró, fészek, gömb, fa/erdő, hab, krém, óra, nap, gyümölcs, szer, posta, tűz, futó)

XI. Hibajavítás – kihagytak egy betűt a szavakból! Javítsd ki a hibákat és írd le helyesen a szavakat!

fata, hac, keget, trony, végelen, szlamatető, oljmécses, fogcsikogatva

16. Szinonima gyűjtés, ellentétezés.

I. Szógyűjtés

ledöbben – meglepődik



dühöng - bosszankodik, dohog, duzzog, haragszik, heveskedik
irigyel – irigykedik
izgul–izgat, nyomaszt, nyugtalankodik, nyugtalanít, pánikol, retteg,
szorong, stresszel
zavar – idegesít, irritál,
mérgelődik - nyugtalanít, nyugtalankodik, őrvölgy, zsémbel, zsémbelődik
bír - bízik, megbízik, bizakodik,
szeret – imád, kedvel, szívlel/szível, vonzódik vmihez, vkihez
istenít – bálványoz, értékel, csügg vmin, vkin
tetszik, kell vminek, vkinek;
álmélkodik - ámul, csodálkozik, hüledezik,
sajnál – szán, sajnálkozik, szánakozik,;
gyönyörködik - kedvét leli vmiben, vkiben;
ácsingózik - lelkesedik, odavan, rajong vmiért, vkiért; vágyódik, vágyik
vmire, vkire;
gyűlöl - haragszik, irigyel, irigykedik, ki nem áll, megvet, neheztel, zokon
vesz
aggódik – aggaszt,
bán - bánkódik, bánat, búsul, búslakodik, búsong, csügged, emésztődik,
fájlal,
gyötör – gyötrődik, kétségbe van esve,
panaszodik - kesereg, siránkozik,
sóhajtozik - szomorkodik, vérzik a szíve, szánakozik, szégyenkezik
szégyell - szégyenkezik,
undorít – undorodik,
derül - lelkesedik, örül, örvend, örvendezik, vígad, vigadozik, ujjong
mer - merészel, merészkedik,
un, untat – unatkozik,

*irtózik - idegenkedik, iszonyodik, émelyedik, óvakodik, tartózkodik,
undorodik, viszolyog*

II. Gyűjtött szavak csoportosítása

- 1. pozitív-negatív-semleges tartalom alapján*
- 2. érzelmi állapot kifejezésére (pl. düh, vonzalom, félelem, ellenérzés, öröm-remény)*

III. Gyűjtött szavak csoportosítása vonzatok alapján

- 1. tárgy-határozó-vonzat nélküli-többféle vonzat*

IV. Ország, város, fiú, lány, növény, állat, híres ember, tárgy, márkanév stb.

V. Jelentéstan

Az alábbi összetett szavak közös tagja a macska szó. Mégis más a jelentésük. Mit jelentenek?

macskanyelv, macskakaparás, macskaköröm, macska-egér harc, macskazene, macskaszem, vasmacska, macskakő

VI. Keresd a párját

Keresd meg az összetartozó kifejezéseket!

- | | |
|------------------------|---|
| <i>1. szenzáció</i> | <i>színpompás (széles választék, sok lehetőség)</i> |
| <i>2. sansz</i> | <i>sorozat</i> |
| <i>4. siló</i> | <i>érdekesítő esemény</i> |
| <i>5. szimbólum</i> | <i>a C-vitamin hiánya miatt fellépő betegség</i> |
| <i>6. skorbut</i> | <i>jelkép</i> |
| <i>7. szimpátia</i> | <i>közösségvállalás, összetartozás</i> |
| <i>8. spektrum</i> | <i>kis falap, amit a nyelv leszorítására használnak</i> |
| <i>9. szolidaritás</i> | <i>rokonszenv</i> |
| <i>10. spatula</i> | <i>erjesztéssel tartósított takarmány</i> |
| <i>11. fuszulyka</i> | <i>görög tánc</i> |
| <i>12. periszkóp</i> | <i>befektet</i> |
| <i>13. donor</i> | <i>magol</i> |
| <i>14. puliszka</i> | <i>elszállásol</i> |

| | |
|--|---|
| 15. aszkéta | bebalzsamoz |
| 16. mumifikál utáni felhasználásra) | adományozó (aki felajánlja szerveit halála |
| 17. importál | önmegtartóztató életmódot élő ember |
| 18. kvártélyoz | kukoricadarából készült étel |
| 19. bifláz | különleges tükörrendszerű távcső, amelyet mélyebb helyről pl. tengeralattjáróból vagy árokából használnak |
| 20. investál | árut hoz be külföldről |

VII. Szómagyarázat - Minden szóhoz 4 magyarázat tartozik. Melyik az igazi?

1. cserje a) bokor b) legelő c) bokros, bozótos hely d) a cserfa lehántolt, ipari célokra használható kérge

2. kies a) üde, kellemes, szép táj, vidék b) nehezen megközelíthető c) sziklás, köves, terméketlen d) közlekedési vonaltól távol eső, vasút, országút nélküli

3. egyelőre a) most, jelenleg még b) egyenletesre c) azonosra d) valamely időponttól számított bizonytalanul rövid ideig

4. keresetlen a) alacsony szintű, kezdetleges b) kedves, barátságos c) egyszerű, természetes, nem mesterkelt d) kereső foglalkozást nem folytató

5. talizmán a) varázserejűnek hitt tárgy b) apró ékszer, csecsebecse c) keleti szent könyv d) babonás imádattal, szentként tisztelt tárgy, ruhadarab

6. szabatos a) a közlésre szánt tartalmat pontosan kifejező b) szabályzatoktól, társadalmi normáktól nem szabályozott c) felszabadított jobbágy d) szigorú formába nem kötött, szabad

VIII. Szinonimakeresés

| | | |
|--------|-------------|----------|
| alapít | vagyontalan | értelmes |
| újra | meglepődik | létrehoz |



| | | |
|--------------------|-------------------|-------------------|
| <i>azután</i> | <i>olykor</i> | <i>utána</i> |
| <i>okos</i> | <i>teremt</i> | <i>elvétve</i> |
| <i>fut</i> | <i>ismét</i> | <i>nincstelen</i> |
| <i>néha</i> | <i>majd</i> | <i>rohan</i> |
| <i>csodálkozik</i> | <i>eszes</i> | <i>megint</i> |
| <i>űz</i> | <i>rosszkedvű</i> | <i>álmélkodik</i> |
| <i>szegény</i> | <i>szalad</i> | <i>durcás</i> |
| <i>mogorva</i> | <i>kerget</i> | <i>hajszol</i> |

17. Játék a közmondásokkal, szólásokkal.

I. Mit jelentenek a következő szólások?

| | |
|-------------------------------------|---|
| <i>Megesik a szíve rajta.</i> | <i>nagyon szerencsés</i> |
| <i>Burokban született.</i> | <i>nélkülöz, éhezik</i> |
| <i>Botfűlű.</i> | <i>hibázik</i> |
| <i>Éles a nyelve.</i> | <i>valami felháborítja, dühbe hozza</i> |
| <i>Borsot tör az orra alá.</i> | <i>rossz a zenei érzéke</i> |
| <i>Köti az ebet a karóhoz.</i> | <i>bosszantja</i> |
| <i>Bakot lő.</i> | <i>megsajnálja</i> |
| <i>Nyomja a begyét.</i> | <i>Mindent megígér, fogadkozik, valótlan dolgot erősítget, bizonygat.</i> |
| <i>Felkopik az álla.</i> | <i>sértő megjegyzéseket tesz másra a zsebében.</i> |
| <i>Felönt a garatra.</i> | <i>töprengésre, gondolkodásra késztet</i> |
| <i>Nyomja az ágyat.</i> | <i>kiutasít</i> |
| <i>Két malomban örölnek.</i> | <i>okos</i> |
| <i>Ajtót mutat neki.</i> | <i>berúg, lerészegedik</i> |
| <i>Megtollasodott.</i> | <i>elver</i> |
| <i>Zöld ágra vergődik.</i> | <i>meggazdagodott</i> |
| <i>Karót nyelt.</i> | <i>boldogul</i> |
| <i>Vág az agya, mint a borotva.</i> | <i>merev, feszélyezett</i> |
| <i>Bogarat tett a fülébe.</i> | <i>beteg</i> |
| <i>Ellátja a baját.</i> | <i>másról beszélnek, nem értik egymást</i> |

18. Szólánc, mondatlánc, meselánc.



- I. Szólánc különböző szófajú, jelentésű szavakkal
- II. Szólánc tematika alapján (szakmacsoporthoz kapcsolódóan)

19. Szóban szó, mondatban mondat. Előre olvasva, visszafelé olvasva.

20. Szószerkezetek kiegészítése, játék a szavakkal.

- I. Megadott szavakból mondat alkotása
 - 1. Régies szavakból (lényege, hogy ne ismerjék a szavak jelentését a diákok)

pl. *senyeg* 'zajong, zsibong'; *dangubál* 'ácsorog'; *güzmölődik* 'majszol'; *kesely* 'fakó'; *kihalámol* 'mohón kiszedi a javát'; *lelippen* 'leguggol' *macsámka* 'paprikás krumpli'; *megcsipar* 'megcsíp, megharap'; *mirmió* 'szörny'

21. Összekevert szótagokból szavak, szavakból mondat alkotása.

22. Megkezdett mondat befejezése.

- I. **Általános illetve személyes témában**
 - 1. *Mi lenne, ha*
 - 2. *Jó a kedvem, ha*
 - 3. *Úgy látom,*
 - 4. *Azt nem szeretem a felnőttekben, hogy*
 - 5. *Bízom abban, hogy*
 - 6. *Attól félek,*
 - 7. *Az aggaszt, ha*
 - 8. *Számomra elképzelhetetlen, hogy*
 - 9. *Meglepődöm, amikor*
 - 10. *Rajongok a*
 - 11. *Nehezen viselem, ha*

12. *Azon csodálkozom*
13. *Sokat olvastam a/az*
14. *Gyakran elolvasom a/az*
15. *Azzal is megelégszem, hogy*
16. *Megbecsülöm a/az*
17. *Elvárom másoktól, hogy*
18. *Irgykedem mások*
19. *Fájlalom, hogy*
20. *Elképedek attól, ha*

II. Az aktuális tananyaghoz (bármelyik tantárgy) kapcsolódóan (pl. definíció)

III. Irodalmi alkotások folytatása (népköltészeti, műköltészeti)

1. *Tavaszi szél vizet áraszt....*
2. *Még nyílnak a völgyben a kerti virágok.....*
3. *Talpra magyar....*

23. Szövegek tagolása.

24. Tartalommondás, részekre tagolás.

1. *Aktuális hír tömörítése 1-2 mondatban.*
2. *Cím alapján rövid, 3-5 mondatos hír megfogalmazása. (Aktuális témában. Pl.: Drágul az üzemanyag.
Lehet kitalált, fantasztikus. Pl. Feltalálták az ötösíró tollat!)*

25. Nonverbális kommunikációs feladatok.

1. *„Csinálj úgy, mint...”*
2. *Párokban: rajzold le, amit mondok. (Az elkészült rajz hasonló legyen, mint az eredetei. Pontos utasításokat kell adni a rajzolónak.)*
3. *Mutogasd el: - Hol vetted ezt a pulóvert?
- Fáj a fogam!*

26. Stílus és hangnem.



1. *Hivatalos ügyintézés: telefonon, levélben. (Témák: túlzóan magas bolti számla reklamáció, bejelentkezés orvoshoz – időpontkérés, mentők értesítése, online vásárlás, érdeklődés állás iránt.)*

27. Érvelő szövegek fogalmazása. Saját vélemény megfogalmazása.

Állítások: Hasznosabb gyümölcsöket fogyasztani, mint vitamintablettákat.

Az egyén nem tehet semmit a környezet védelméért.

Nem érdemes távoli országba utazni, Magyarországnak is vannak szép tájai.

Feladatbank:

1. Az országos kompetenciamérés feladatai

<https://www.oktatas.hu/koznevelas/meresek/kompetenciameres/feladatsorok>

2. Okostankönyv

<https://www.nkp.hu/okostankonyvek?fbclid=IwAR3MS0JZysqB2SLdih6BRFNTf6MYAmJ7K6MtzyMb1j9LeddKmPIGbRr1ixM>

3. Anyanyelvi feladatok

<https://pedagogusvilag.hu/?filter=20>

GINOP-6.2.3-17-2017-00009

**„A SZAKKÉPZÉSI INTÉZMÉNYRENDSZER ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSE”
A PÁPAI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM TAGINTÉZMÉNYEIBEN**

**Pápai Szakképzési Centrum
Reguly Antal Szakképző Iskolája
és Kollégiuma**

**Komplex pedagógiai-módszertani fejlesztési terv
anyanyelvi kompetencia**

Készítette:

Jánossy Bernadett

Zirc, 2020. 01. 31.

Jóváhagyta:

Horváth Attila

igazgató



SZÉCHENYI 2020


MAGYARORSZAG
KORMANYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE



**PÁPAI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM REGULYANTAL
SZAKKÉPZŐ ISKOLÁJA ÉS KOLLÉGIUMA**

KÖZÉP-DUNÁNTÚLI REGIONÁLIS MINŐSÉGI DÍJ

S420 Zirc Alkotmány u. 16.

Tel: 88/595-010

www.rszi-zirc.hu

Tel/fax: 88/595-020

iskola@rszi-zirc.hu



GINOP-6.2.3-17-2017-00009

**„A SZAKKÉPZÉSI INTÉZMÉNYRENDSZER ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSE”
A PÁPAI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM TAGINTÉZMÉNYEIBEN**

A KOMPETENCIA-ALAPÚ KÉPZÉSEKBEN BEVEZETETT ÚJ TANANYAGOK, MÓDSZERTANOK

ANYANYELVI KOMPETENCIA

Készítette:

Jánossy Bernadett

Zirc, 2020. 06. 18.



Horváth Attila

igazgató



SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZAG
KORMANYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A MÓDSZEREK EREDMÉNYESSÉGE – AZ 1. TANÉV TAPASZTALATAI

A fejlesztő foglalkozások a tanulók fejlődési üteméhez igazodtak. Azok a diákok, akik eljártak a külön órákra (rendszeresen, óráról órára senki nem vett részt rajtuk), személyiségükben és a képességek terén is pozitív változás volt tapasztalható. Nehézséget jelentett ugyanakkor, hogy a tanulók fejlődési üteme eltérő volt, egyszerre több fejlesztési igény is megjelent.

I. A módszertanok bevalásnak ellenőrzése

A pedagógiai módszerek alkalmazásának ellenőrzése folyamatos volt. Az igazgató és a munkaközösségvezetők hospitálásokon vizsgálták a tanórákon alkalmazott módszereket, hogy azok milyen mértékben illeszkedtek a tananyag elsajátításának menetéhez, a tanulók egyéni igényeihez. Óralátogatásokat végeztek a pedagógusok egymás óráin is, hogy segítsék kollegáikat a módszertani eszközök bővítésében.

Fontos visszacsatolást jelentett a módszerek bevalásáról a tanulási eredményesség értékelése. A szaktanárok és osztályfőnökök értékelték a tanulói előmenetelt, s ezek tükrében az alkalmazott módszerek sikerességét. A szaktanári értékelés szempontja:

- a tanulók tanulmányi eredménye,
- a diákok tanórai aktivitása,
- a tanulói motiváció alakulása.

Az értékelés eleme, hogy a pedagógus is reflektáljon saját munkájára:

- miben tűzött ki maga elé fejlődési célt,
- milyen módszereket alkalmazott,
- mik a tapasztalatai,
- hogyan sikerült a kitűzött célt elérnie,

- mik voltak a segítő és az akadályozó tényezők.

A későbbiekben évente kérdőíves formában, elektronikusan is történhet visszacsatolás az intézményvezető felé mind a pedagógusok, mind a diákok részéről. A kérdőív kiterjed arra, hogy mik a tapasztalatok a tanulási folyamatokról, van-e elmozdulás a szubjektíven megélt véleményekben, a tanórai légkörre, a tanulás szervezésére, a feladatok sokszínűségére, a tanulás támogatására és az értékelési rendszerre vonatkozóan. Az eredmények segítik kijelölni a további fejlesztési lépéseket, és beavatkozásokat.

II. A mérési-értékelési eszközök

A fejlesztő tevékenységhez társult a nyomon követés, a visszajelzés és az ellenőrzés rendszere is:

- belső, formatív, a tanulót önmagához mérő, saját fejlődési folyamatában visszajelzést adó: visszacsatolás a tanulóhoz és a tanárhoz, a hibák azonosítása a tananyagon belül a megoldási módok kialakítása céljából;
- külső, diagnosztikus mérés, amelynek funkciója bemenetkor a tervezés segítése, a tanítás folyamatában az adaptáció, a tesztelés végén pedig az innováció segítése.

III. A fejlesztés célja

- Kommunikáció-központúság

A kommunikációval kapcsolatos ismeretek, szabályszerűségek, normák megtanítása és gyakorlása. A szövegértés-tanításnak ebben a formában nemcsak célja, hanem módszere is a kommunikáció, hiszen a feladatmegoldások, az ellenőrzés, az értékelés folyamatos eszmecsere feltételeznek a tanár és a tanulók között. A szövegértési képességek fejlesztése olyan tanulási folyamatban történt, amely a tanuló és a pedagógus demokratikus együttműködésére, vitáira, eszmecsereire épült, kommunikatív cselekvésekre ösztönözött, önállóságot és kritikai készséget kíván.

- **Tevékenységcentrikusság**
A tanulóknak nem pusztán kérdésekre kellett választ találniuk, hanem a különböző típusú szövegekkel, feladatokkal műveleteket kellett végezniük.
- **Rendszeresség**
A szövegértés-szövegalkotás gyakorlása minden műveltségterület feladata.
- **Differenciáltság**
A foglalkozások megszervezésének alapját az egyéni tempó, képességek, problémák képezték. A differenciálás szempontja volt a tanulók szövegértési, illetve szövegalkotási módja, tempója vagy a szükséges tanári támogatás mértéke. A tanulási folyamat hatékonysága nem a tanulócsoporthoz tartozó összteljesítményén, hanem az egyes tanulók fejlődésének ütemén volt mérhető.
- **Partnerség**
A pedagógus a munka nagy részében a tanulókkal partneri viszonyban, segítő-tanácsadó státuszban állt, nem pedig a hierarchikus tanár-diák kapcsolatot képviselte. Ez az újfajta szemlélet a diákok számára szokatlan volt.
- **Kutatószemlélet – „heuréka élmény”**
A cél többek között az volt, hogy kezdő, 9. évfolyamon a korábbi negatív élményeket, iskolatapasztalatokat, sztereotípiákat feloldani, a felfedezés örömét, a tantárgyak hétköznapi életben rejlő hasznosságát megmutatni. A játékos feladatok, az óra elején tartott kötetlen beszélgetések valóban befogadóbbá tették a tanulókat, oldották bennük a korábbi kudarcok által okozott szorongásokat. Hatásos volt a tévedések és a próbálkozások lehetőségének megadása.

IV. A módszerek hatásfoka

1. Szervezési technikai szempontok

| Változtatás területei, szempontjai | Eredményesség, hatékonyság, beválás |
|------------------------------------|---|
| Csoportszervezés | <p>A csoportok szervezéséhez, a tanulói képességek feltérképezéséhez bementi mérés szükséges.</p> <p>A tanév végén szintén szükség van (szummatív) mérésre. Ennek a mérésnek a mutatói, valamint a tanuló tanév végi tanulmányi eredménye alapján történik felmenő rendszerben a következő tanév elején a csoportok kialakítása.</p> |
| | <p>A csoportok szervezésénél figyelembe kell venni a csoport létszámát. 10 tanulónál magasabb létszám gátolja a hatékonyságot.</p> <p>Több, kis létszámú csoport kialakítása támogatja a fejlesztő folyamatot. A legideálisabb az 5 főből álló csoport lenne tekintettel az iskolánkba beiratkozó, gyenge képességekkel rendelkező tanulóinkra.</p> |
| | <p>Az egy évfolyamon, de más osztályban tanuló diákokból nem lehet felzárkóztató csoportot szervezni. Ennek több oka is van:</p> |

| | |
|-------------------|--|
| | <ul style="list-style-type: none"> - eltérő órarend miatt nehéz megtalálni a jó, mindenkinek alkalmas időpontot; - a diákok mivel nem ismerik egymást, nehezebben nyílnak meg a tanulás folyamatában; tartanak a negatív, elutasító kritikától. |
| Tanóra szervezése | A tanulók túlterheltsége miatt (napi 7- 8 tanítási óra, illetve a duális képzésből adódóan a tanulás melletti munkavégzés) heti egynél több fejlesztő foglalkozáson való részvételt nem lehet elvárni tőlük. |
| Részvétel | <p>Azok a tanulók, akik a bemeneti mérést nem vették komolyan, és a tényleges képességeik alatt teljesítettek egy félév rendszeres munkája alatt javítottak eredményükön, ezért a második félévben már nem igényelték az egyéni fejlesztést.</p> <p>Az elért szint után már nem kell a tanulónak részt vennie benne.</p> |

2. Pedagógus személye

| Változtatás területei, szempontjai | Eredményesség, hatékonyság, bevalás |
|------------------------------------|--|
| Tanárváltás | <p>9. évfolyamon tantárgyanként egy-egy pedagógus végzett fejlesztő foglalkozást, ezen azonban változtatni kellett. Egyrészt túlságosan magas létszámúak voltak a felzárkóztató csoportok, másrészt túlterhelt volt a kolléga.</p> |
| | <p>A folyamatba a többi, szakos pedagógust is be kellett vonni. A munkaközösségi tevékenységre is serkentően hatott, megoszthatóvá vált a probléma, a tapasztalat.</p> |
| | <p>Eredményes, ha a fejlesztő foglalkozást nem az alapórában tanító pedagógus végzi. Ugyanakkor veszélye is van: heti egy alkalommal nehezebb kialakítani (különösen 9. évfolyamos diákkal, akinek a középiskola világa önmagában is idegen közeg az első félévben) a tanítás-tanulás folyamatához szükséges elfogadó kapcsolatot. Emellett a pedagógusnak is kevesebb lehetősége van megismerni a tanuló személyiségét, hogy a foglalkozás feladatai a tanuló</p> |

SZÉCHENYI 2020



Európai Unió
Európai Szociális
Alap



BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

| | |
|-----------------|---|
| | <p>személyiségéhez, egyéniségéhez kapcsolódjanak. Hatékonysága abban van, hogy kívülálló személy végzi a fejlesztést, akihez nem fűzik a tanulót személyes (esetleg negatív) érzelmek.</p> <p>A kapcsolat minőségéből eredően más, kevésbé hivatalos viselkedésforma is megjelenhet a folyamatban a pedagógus részéről.</p> |
| A tanári szerep | Nem reagál a tanuló minden egyes (provokatív jellegű) megnyilvánulására. |
| | Érdeklődő a magatartása. |
| | Támogatóan viszonyul a tanulók konstruktív megnyilatkozásai iránt. Dicsér, elfogadja tanítványát. |
| | Pozitív megfogalmazás jelentősége a kommunikációjában: a tanuló erényeinek a kiemelése. |

3. A fejlesztés tartalmi vonatkozásai

| Változtatás területei, szempontjai | Eredményesség, hatékonyság, beválás |
|------------------------------------|---|
| A fejlesztés területe | A hangsúly nem a tantervi tananyagon van, hanem a tanuló személyén. |

| | |
|-----------|--|
| | Tanuló fejlesztése és a fejlesztő tevékenység fejlesztése. |
| Feladatok | Feladatbank több tanulóra adaptálhatóvá tétele. |
| Feladatok | Más kompetenciaterületek megjelenése a foglalkozásokon. |
| | Az egyéni élethelyzetbe illeszhető tartalommal a tanulók jobban tudtak azonosulni. |

4. A fejlesztés módszere

| Változtatás területei, szempontjai | Eredményesség, hatékonyság, beválás |
|------------------------------------|--|
| A tanulás mint társas cselekvés | A tanulói kompetenciák nagy része elsősorban egyéni foglalkoztatással fejleszhető, de a társakkal való együttműködés, a kommunikációs képesség fejlesztése szükségessé teszi a csoportmunkát is. |
| A foglalkozás szervezése | Folyamatos visszacsatolás, ismétlés, gyakorlás. Fontos a ráhangolódás fázisa, a játékos, gyakorlatközpontú feladatok. |
| Beszéd-írás aránya | Túl sok kitöltendő, megoldandó feladat, kevesebb írás. |

| | |
|--|--|
| Visszacsatolás, értékelés | Pozitív hatással volt a tanulók munkájának értékelése, a pozitívumok megláttatása. Nemcsak a foglalkozás végén, hanem egy-egy feladat megoldását, valamint a kötetlen beszélgetéseket követően is. |
| A tantárgyak közötti összefüggések megláttatása. | A rendszerszemlélet megláttatása fontos: minden összefügg mindennel. Így a tanulás nem öncélú folyamat, melyet kényszerből, külső hatásra végeznek a diákok. |

5. KOMA

| FELADATOK, TANANYAG | |
|---|---|
| Változtatás területei, szempontjai | Eredményesség, hatékonyság, beválás |
| Szituációs játékok. | Kis létszám esetén nem működik. |
| A feladatok minősége. | A könnyen megoldható, játékos feladatok sikerélményhez juttatták a szerényebb képességűeket. A feladatok folyamatos nehezedeése, az egymásra épülés segítette a rendszerszemlélet kialakítását, az összefüggések megláttatását. |
| Szólánc, mondatlánc – nagyobb létszám esetén működik. | Eleinte nehézséget jelentett, tanóra elején bevezetett rendszeressége révén mechanikussá, megoldhatóvá és ezáltal élménytelivé vált. |

| | |
|-------------------------------------|--|
| Létszám. | Alacsony létszámú csoportban a légkör családiassá, kötetlenné, jó hangulatúvá vált. |
| A feladatok jellegében változtatás. | A hagyományos, rutinszerű feladatok helyett játékoság. Tulajdonnevek, köznevek gyakoroltatása az „Ország, város, fiú, lány” feladattal. Versenyszellem, sikerélmény. |

| METODIKA | |
|--|---|
| Változtatás területei, szempontjai | Eredményesség, hatékonyság, beválás |
| A tanulást támogató környezet kialakítása. | A tanterem elrendezése: a padok kör alakú elrendezése, így mindenki láthatta a másikat, folyamatos kapcsolat volt a résztvevők között. |
| Tanár-diák kapcsolat átalakulása. | A hierarchikus szemlélet helyett szimmetria. A tanuló aktivizálása a tanulási folyamatba, a tanári szerep a háttérbe szorult. A diákok élvezték, hogy szóhoz jutnak, hogy megmutathatják önmagukat. |
| | Az önállóság kialakulása nehezen indult el, bizonytalanok voltak magukban, nem jutottak eszükbe elemi szavak, kifejezések. |
| A tanító tanárok közti kommunikáció. | Egy-egy diák, tanulócsoportról a vélemények, tapasztalatok cseréje. |

| | |
|---------------|--|
| Közvetlenség. | Kötetlen beszélgetések. Különösen akkor, ha nem ismeri a tanár és diák egymást alapóráról. 9. évfolyamosok esetében a köztük levő interakcióban is fontos szerepe van. |
|---------------|--|

6. Összegzés

Nehezen szervezhetőek voltak a foglalkozások, ugyanis rendszertelenül jártak a diákok a tanórán kívüli foglalkozásokra, a tanórai foglalkozásokról is voltak notorikus hiányzók. Ezáltal a kitűzött cél sem valósult meg maradéktalanul, többek között olyan tudás megszerzése, mely bármilyen helyzetben aktiválható lehetne.

A tanulás folyamata több szakaszból áll:

- Felfedezés: tanuló előismeretei, tapasztalatai dominálnak, ezek segítségével történik az összefüggések megtalálása.
- Rendszerezés: az összefüggések feltárása.
- Gyakorlás, elmélyítés, ismétlés: a legerőteljesebben ekkor jelennek meg a tanulók közti különbségek.
- Alkalmazás: a gyakorlás folyamatának egy produktív szakaszát jelenti.
- Diagnosztizálás, ellenőrzés: visszajelzés arról, mit ért el a folyamatban a tanuló.

A fenti folyamat megvalósulásához, a helyes módszer kiválasztásához ismerni kell a tanulókat, hiszen bármilyen módszer is jelenjen meg a foglalkozáson, mindenképpen szükség van a diák aktivitására. Egyénre szabott módszerekkel lehet a jól megválasztott feladatot hatékonyan megoldani. Vagyis a feladat a tartalom, a módszer a cél függvénye.

A differenciálás az egyik leghatékonyabb módja a fejlesztő tevékenységnek. Nagy hátránya abban van, hogy a tanórára készülés során ebben az esetben egy helyett 3-4-re (csoportok számától függően)

kell készülni. Igaz, az elkészített tananyag a következő alkalommal (párhuzamos osztály, következő tanév) mégsem adaptálható maradéktalanul. Ennek oka, hogy nem a tanuló képességeihez, érdeklődéséhez vagy esetleg szakmájához igazodik. A differenciálás másik korlátja abban van, hogy elsősorban mechanikusan végezhető feladatgyakorlást tesz lehetővé.

V. A digitális munkarend

A magyar oktatás-köznevelés rendszerében 2020. március 16-án történt változás (átállás a digitális munkarendre) új irányt jelölt ki az intézményünkben zajló fejlesztő, felzárkóztató foglalkozásoknak. A szerényebb képességekkel rendelkező diákoknak több területen is hatalmas kihívást jelentett ez a fordulat. Egyrészt egyik napról a másikra fejlődniük kellett a digitális kompetenciákban, másrészt a tantárgyi tananyag elsajátításban, azaz a tanulási kompetenciában is számos nehézséggel kellett szembenéznük.

A közvetett kommunikáció személytelenné tette a tanár-diák kapcsolatot, melynek az eltávolodás lett a következménye. Az alulmotivált diákok a könnyebb utat választották és elzárkóztak, semmilyen kommunikációs csatornán történt megkeresésre sem reagáltak. Leginkább a 9. évfolyamon volt jellemző, de még végzősök esetében is előfordult az a jelenség, hogy sokan elzárkóztak a digitális oktatástól, nem vettek részt a tanulásban: el- és kimaradtak.

Ugyanakkor voltak előnyei is az újfajta tanításnak. A tananyag elrendezésében jobban meg tudott jelenni a differenciálás, a személyre szabott fejlesztés. A tanév elején kitűzött céloknak csak egy részét lehetett elérni, a tananyag feldolgozásának a mértéke lényegesen kisebb léptékű volt.

Az iskolában folyó munka eredményességének két fontos mérője a májusi kompetenciamérés és a tanév végi szummatív mérés is elmaradt. Az érettségi és szakmai vizsgák eredményei sem tükrözik minden esetben a valóságos teljesítményt a szóbeli vizsgák részleges vagy teljes eltörlése miatt.



